

У оквиру пројекта ЛОКАЛНОМ АКЦИЈОМ ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ чији је носилац Женска иницијатива Прибој а финансира Норвешка влада преко НАНСЕН ДИЈАЛОГ ЦЕНТРА, Женска иницијатива је покренула иницијативу уз сагласност Општине Прибој, за израду Стратегије за унапређење родне равноправности у новембру 2011.године.

СТРАТЕГИЈА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ПРИБОЈУ ЗА ПЕРИОД ОД 2011. ДО КРАЈА 2016.

САДРЖАЈ:

Одељак 1	Увод
1.1.	Учесници у изради Стратегије
Одељак 2	Визија
Одељак 3	Мисија
Одељак 4	Нормативни развојни оквири
Одељак 5	Основни Демографски подаци
Одељак 6	Област деловања
Одељак 7	Принципи и вредности
Одељак 8	Анализа актера Родне Равноправности
Одељак 9	Свот анализа
Одељак 10	Стратешки циљеви
10.1.	Интеграција принципа родне равноправности у све облике живота и рада сходно домаћим и међународним правним актима.
10.2.	Боље коришћење женских потенцијала у политици, економији и на местима одлучивања
10.3.	Промовисање женског предузетништва и самозапошљавања и економско оснаживање жена
10.4.	Остваривање Родне равноправности у образовању
10.5.	Родна равноправност у приступу и коришћењу квалитетних здравствених услуга и заједнички рад институција, установа, бизнис сектора, локалне власти и организација цивилног друштва на превенцији и супротстављању родно заснованог насиља

Одељак 11 Акциони планови за 2011. и 2012. годину

Одељак 12 Кључне области деловања тима за израду и имплементацију стратегије РР

Одељак 13 Мониторинг и евалуација

1. УВОД:

Равноправност жена и мушкараца јесте један од основних начела у законодавном систему Републике Србије, посебно после доношења Устава Републике Србије из 2006. године.

Женска људска права су неодвојиви део универзалних људских права, и у складу са свим међународним документима, морају бити гарантована, поштована и заштићена, те је веома важно препознавање и спречавање дискриминације жена.

За унапређивање родне равноправности потребне су посебне мере у циљу отклањања директне и индиректне дискриминације према женама, као и оснаживање једнаких могућности за пуно остваривање људских права, уз истовремено јачање процеса укључивања родне перспективе у свим областима друштвеног живота.

Женска иницијатива Прибој, Женски форуми и одбори у Прибоју дају допринос демократизацији и модернизацији друштва, промовисањем мира, људских права и демократских вредности, што је у складу са европском перспективом Републике Србије.

Овим документом се утврђује целокупна локална политика у циљу елиминисања дискриминације жена, побољшања њиховог положаја и интегрисања принципа родне равноправности у све области деловања институција система, као један од елемената модернизације и демократизације друштва, у циљу бржег, равномернијег и ефикаснијег друштвеног развоја, у складу са политиком једнаких могућности прокламованом у Уставу Републике Србије (члан 15).

Локалном стратегијом за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности (у даљем тексту: Стратегија) обухваћене су области које се тичу учешћа жена у креирању политика и у доношењу одлука у области економије, образовања, здравља, насиља над женама јер су ове области кључне за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности.

Планиране активности утврђене су на основу претходно сагледаних потреба и односе се на период од 2011. до краја 2016. године.

Ова стратегија треба да обезбеди систематски рад на успостављању, развијању, спровођењу и промовисању политика једнаких могућности.

У изради ове стратегије учествује тим од 12 чланова и 12 заменика. У тиму су заступљене све структуре: представници институција и јавних служби; локалне самоуправе; политичких странака; медија; младих; пензионера; Центра за социјални рад; Црвеног крста; представници Одбора за родну равноправност при СО; Невладине организације и чланице НВО-Женска иницијатива Прибој.

1.1. ТИМ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

1. Кристина Папан, чланица (Општинска управа)
2. Јелена Пријовић, заменица (ЈЕР)
3. Зора Ђеловић, чланица-координаторка Тим-а (Жип)
4. Азра Халилагић, заменица (Жип)
5. Миланка Јевтовић-Вукојичић, чланица (Центар за социјални рад)
6. Верица Радовић, заменица (Црвени крст)
7. Горан Рековић, члан (Информативни центар)
8. Бојана Лаптошевић, заменица (Жип)
9. Весна Југовић, чланица (Одборница Спс)
10. Нада Ровчанин, заменица (Пензионерка)
11. Сејда Ђелахметовић, чланица (Одборница Сдп)
12. Мулка Зилцевић, заменица (Одборница Сдп и форум жена)
13. Славиша Јањушевић, члан (Одборник Лдп)
14. Бојана Дробњаковић, заменица (Жип)
15. Јасна Диздаревић, чланица (Еколошки покрет)
16. Анес Хрловић, заменик (Дс)
17. Олгица Ђурић, чланица (Одборница Дсс)
18. Валентина Новаковић, заменица (Лдп)
19. Славиша Шушањ, члан (Друштво за дечију и церебралну парализу)
20. Драгана Мрдаковић, заменица (Пензионерка)
21. Љиљана Кашерић, чланица (Одбор за Родну равноправност)
22. Милица Делић, заменица (Одбор за Родну равноправност)
23. Јелица Поповић, чланица (Интеретничка омладинска алијанса)
24. Аднан Исламагић, заменик (Интеретничка омладинска алијанса)

2. ВИЗИЈА

Прибој је општина са изграђеном свешћу и механизмима за развијање политике једнаких могућности и поштовања заједничких права свих жена и мушкараца, као и заштите и спречавања насиља у друштву.

3. МИСИЈА

У циљу побољшања и унапређења положаја жена, општина Прибој ће радити на :

- побољшању услове за живот и рад жена
- промоцији женских људских права и унапређењу квалитета живота жена кроз залагање за равноправност полова у друштву и породици
- стварању могућности за економско оснаживање и осамостаљивање жена
- Превенцији и сузбијању насиља над женама и унапређењу заштите жртава насиља

4. НОРМАТИВНИ И РАЗВОЈНИ ОКВИР

Циљеви, мере и активности засновани су на међународним и европским стандардима о једнакости жена и мушкараца у свим сферама јавног и приватног живота. У раду, Тим се ослањао на радни материјал Националне стратегије за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности из 2009.године, Стратегије за смањење сиромаштва у Србији- 2003.године, Закон о равноправности полова – 2009. и Закон о

раду из 2009.године. Поштујући специфичности ове средине, податке и закључке из родно сензитивне статистике коју је НВО Женска иницијатива Прибој завршила у новембру 2010.године. као и закључке са Конференције о родној равноправности одржаној у Прибоју у децембру 2010.године .

Међународни документи:

1. **Универзална декларација о правима човека**, усвојена на заседању Генералне скупштине УН 10. децембра 1948.
2. **Међународни пакт о грађанским и политичким правима**, Резолуција Генералне скупштине УН 2200 А(XXИ), усвојена 16. децембра 1966. године у Њујорку ("Сл. лист СФРЈ - Међународни уговори", 7/71)
3. **Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима**, Резолуција Генералне скупштине УН 2200 А(XXИ), усвојена 16. децембра 1966. године у Њујорку ("Сл. лист СФРЈ - Међународни уговори", 7/71)
4. **Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена**, Резолуција Генералне скупштине УН 34/180, усвојена 18. децембра 1979, ступила на снагу 3. септембра 1981, („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, 11 /1981.)
5. **Пекиншка декларација и Платформа за акцију**., усвојена на Четвртој светској конференцији о женама у Пекингу, Кина, 15. септембра 1995.
6. **Миленијумски циљеви развоја УН**, усвојени на Миленијумском самиту УН, 2000. год.
7. **Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода**, Савет Европе, од 4. новембра 1950. године у Риму, измењена у складу са Протоколом бр. 11. ("Сл. лист СЦГ - Међународни уговори", 9/2003, 5/2005 и 7/2005 - испр.)
8. **Декларација о једнакостима између жена и мушкараца као фундаментални критериј демократије**, Савет Европе, ИВ Европска министарска конференција о једнакости жена и мушкараца, Истамбул, 1997.

5. ОСНОВНИ ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Статистички подаци за 2002. годину показују да општина Прибој има укупно 30.377 становника. Просечна густина насељености је 55 становника на 1 км².

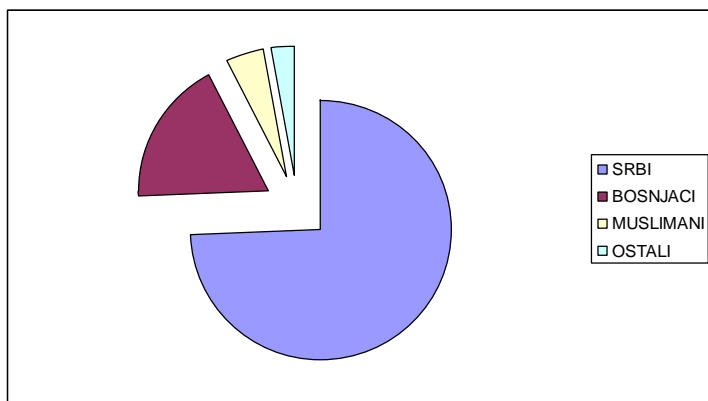
Табела 1. – Број и полна структура становника

Смањење укупног становништва Општине Прибој у односу на претходни попис из 1991. године последица је близине ратних дешавања и сиромашења Општине, што доводи до одласка великог броја

Укупан број становника (година)	Укупно	Жене	Мушкарци
1991. година	35.951	17.932	18.019
2002. година	30.377	15.315	15.062

* Извор података: Републички завод за статистику 2002.

становника у друга, тада сигурнија подручја, углавном у иностранство.

Од укупног броја становника, највећи проценат и то 74,14% припада Србима, на другом месту су Бошњаци са 18,32%, затим Муслимани са 4,69% и осталих је 2,85%. Највећи број становништва сконцентрисан је у граду и то 64,15%.

Назив месне заједнице	Број становника
МЗ Стари град	21338
МЗ Нови Прибој	
МЗ Бања	2163
МЗ Кратово	761
МЗ Рача	1313
МЗ Саставци	1319
МЗ Бучје	570
МЗ Крајчиновићи	736
МЗ Забрњица	453
МЗ Сјеверин	805
МЗ Стрмац	181
МЗ Пр. Голеша	204
МЗ Мажићи	261
МЗ Калафати	273
УКУПНО	30.377

Општину Прибој чини 14 месних заједница, од тога 12 сеоских и 2 градске месне заједнице.

Од укупног броја становника, у општини Прибој градско становништво чини 19.564 лица, а остало 10.813 лица, од којих је највише концентрисано у Бањи 2.163 и Рачи 1.313 становника.

Сеоска насеља су мала и броје мање од 700 становника, а највећа међу њима су: Милијеш (644), Добриловићи (490), Касидоли (455), Црнузи (445) и Хер Голеша (430).

Становништво према полу и старости:

Укупно			Градска			Остала		
0-19	20-64	Od 65	0-19	19-65	Od 65	0-19	20-65	Od 65
7 478	18 996	3 903	5 161	12 624	1 779	2 317	6 372	2 124

Укупно-женско	Градска-мушко	Остала-мушко
---------------	---------------	--------------

0-19	20-65	Od 65	0-19	20-65	Od 65	0-19	20-65	Od 65
3 860	9 464	1 738	2 661	6 154	870	1 199	3 310	868

Укупно-женско			Градска-мушко			Остала-мушко		
0-19	20-65	Od 65	0-19	20-65	Od 65	0-19	20-65	Od 65
3 618	9 532	2 165	2500	6 470	909	1 118	3 062	1 256

Незапослени по стручној спреми

Укупно пријављених Март 2009.г	Укупно			Мушко				Женско			
	Укупно	М	З	ВС	ВСС	ССС	НС	ВС	ВСС	ССС	НС
Незапослени	6153	3121	3032	55	35	2281	750	74	4	1992	962

На основу ових показатеља можемо закључити:

-Од укупног броја становника приближно 49.64% су мушкарци, а приближно 50,36% чини женска популација..

-Из табеле се може закључити да је мушка популација нешто млађа од женске и да женска популација старија од 65 година највише живи на селу и да их има на селу знатно више од мушке.

У узрасту од 0-19 год. има више мушкараца, а од 65 па надаље више жена, што се може закључити да жене живе дуже од мушкараца.

-Број незапослених у Прибоју по евиденцији Националне службе за запошљавање је 6153 што у односу на радно способну популацију у Прибоју износи 47,03%. Број незапослених жена у односу на број незапослених мушкараца је нешто мањи али је велики број жена које нису на евиденцији службе, такође се може закључити да се теже запошљавају жене са високом стручном спремом него мушкарци.

-Да је Прибој национално хетерогена средина у којој доминирају Срби и Бошњаци. Дуг период заједничког живота на овим просторима је наметнуо једнаке погледе и ставове ових нација према полу и роду, тако да их у даљем раду нећемо посебно посматрати.

6. ОБЛАСТ ДЕЛОВАЊА:

Области које су покривене овом Стратегијом су:

- учешће жена у јавном и политичком животу,
- положај жена на тржишту рада и економско оснаживање жена
- жене у образовању

-насиље над женама и здравствена заштита жена.

Ове области су одабране, јер је Родно сензитивна статистика урађена у општини Прибој на основу података прикупљених из ових области, у оквиру пројекта Локалном акцијом за родну равноправност који је подржан од Норвешког министарства иностраних послова преко Нансен дијалог центра.

7. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Стратегија је рађена и биће примењена у складу са следећим принципима:

1. усаглашеност са међународним и националним документима и стратегијама;
2. интегративни и партнерски приступ у изради, примени и контроли стратешког плана;
3. континуирана консултација корисника и актера, у циљу препознавања и дефинисања потреба и пружања адекватних одговора за њихово задовољење;
4. демократско одлучивање;
5. поштовање људских права и достојанства личности;
6. дугорочно планирање и одрживост;
7. континуирано усавршавање;
8. транспарентност рада;
9. спровођење политике једнаких могућности
10. умрежавању са другим актерима у републици и региону активним на овом пољу,
11. интегрисање принципа РР и родне перспективе у све области друштвеног живота.

- Унапређивање положаја жена у друштву и развој принципа родне равноправности у свим сферама јавног и приватног живота представља развојно питање и осликава степен интегрисања цивилизацијских тековина и европских вредности у демократском друштву.

- Родна равноправност је у интересу свих жена и мушкараца, као и друштва у целини, и рад на умањивању разлика у доступности ресурсима, приступу местима одлучивања, као и рад на успостављању родног баланса у сфери јавног и приватног живота захтева напоре свих активних друштвених актера, почевши од локалне заједнице, преко организација цивилног друштва, институционалних механизма за родну равноправност, политичких партија, социјалних партнера и институција државног система.

- Институционални механизми за родну равноправност на нивоу локалне самоуправе представљају значајне актере за унапређивање положаја жена кроз циљане активности и стратегије које препознају специфичне потребе локалне заједнице. Такође, такви механизми имају посебан значај при умрежавању са другим локалним актерима активним на овом пољу, као нпр. организације цивилног друштва, и у стварању погодног амбијента за синергично деловање институција и невладиних актера у области родне равноправности. Институционални механизми на локалном нивоу имају важну улогу и у спровођењу стратегија и политика дефинисаних на централном, националном нивоу, чинећи да имплементација тих политика узима у обзир и поштује контекст и специфичности локалне заједнице. Стога се препоручује подстицање оснивања и оснаживања институционалних механизма за родну равноправност на локалном нивоу у циљу валоризације капацитета и ресурса на локалу (локална самоуправа, организације цивилног друштва), промоције њиховог синергичног деловања у области родне равноправности и спровођења приоритета дефинисаних Националном стратегијом/политиком деловања кроз призму потреба локалне заједнице.

8. АНАЛИЗА АКТЕРА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ:

У Прибоју се унапређењем положаја жена до сада највише бавили: Центар за социјални рад, Црвени крст, НВО Женска иницијатива Прибој и Одбор за Родну равноправност.

8.1. ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ПРИБОЈ

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Центар за социјални рад Прибој основан је 01.07.1970. године и то као Међуопштински центар за социјални рад за општине Прибој и Пријепоље са седиштем у Прибоју. На овај начин пословао је до 1979. године када општине Прибој и Пријепоље формирају самосталне центре за социјални рад.

Центар за социјални рад Прибој поседује властити пословни простор величине 222 м² који се налази у приземљу стамбене зграде у старом делу града, улица 12. јануар 114. Услови за рад су задовољавајући, сви запослени имају засебне канцеларије. Тренутно је запослено 12 лица и то: директор, шест стручних радника на пословима социјалног рада, један стручни радник на управно-правним пословима, два радника на административним пословима и два радника на техничким пословима. Просторије су солидно опремљене, центар поседује 10 рачунара са штампачима, телефонску централу, факс, копир апарат, два путничка возила (застава 10 и мицубиши лансер) једно теренско возило (лада нива) а у току је поступак за набавку комби возила.

У последњих 7-8 година Центар за социјални рад Прибој је реализовао велики број пројеката чији је крајњи резултат био формирање многих услуга из области социјалне заштите на локалном нивоу. Све услуге су правно утемељене Одлуком о правима грађана из области социјалне заштите на територији општине Прибој и све су и подржане финансијски у буџету општине Прибој. За 2011. годину у буџету општине Прибој са напред наведене услуге планирано је око 15.000.000,00 динара.

Почев од 04.03.2004. године при Центру за социјални рад Прибој функционише сигурна кућа за збрињавање жртава породичног злостављања. До сада је збринута више од 200 жртава и то не само из општине Прибој већ и из многих других општина (Нови Пазар, Сјеница, Пријепоље, Нова Варош, Бајина Башта, Топола, Шабац, Суботица, Крагујевац...)

Сервис помоћи у кући старим лицима је кроз пројектне активности почео да се реализује почев од 2007. године и тренутно око 50 корисника брине 10 геронтодомаћица.

Дневни боравак за децу ометену у развоју је средствима Министарства рада и социјалне политике адаптиран и опремљен 2007. године и тренутно ту услугу користи 17 деце који су подељени у млађу и старију групу.

Министарство рада и социјалне политике је 2007. године купило и опремило трособан стан величине 78 м² за децу која се осамостаљују након изласка из институција. Ову услугу до сада је користило троје деце, тренутно користе два дечака.

Министарство рада и социјалне политике, општина Прибој и Центар за социјални рад Прибој су такође 2007. године потписали споразум о изградњи дома за старе у Прибојској Бањи капацитета 40 лежајева. Вредност инвестиције је 33.000.000,00 динара, али до данас споразум није реализован.

Средствима Министарства рада и социјалне политике и општине Прибој адаптиран је и опремљен, а отпочео са радом од новембра 2010. године дневни центар за стара лица. Дневни центар са састоји од дневног боравка и две спаваће собе са по два кревета за ургентни смештај старих који немају адекватно породично старање.

Центар за социјални рад Прибој тренутно у оквиру прекограничне сарадње Србија - Црна Гора, заједно са ЈУ Центар за подршку дјечи и породици из Бијелог Поља реализује пројекат " Због деце без граница ". У оквиру овог пројекта биће укључена и деца из дневног боравка за децу са сметњама у развоју.

Центар за социјални рад Прибој има око 25 едукованих хранитељских породица у којима је смештено троје деце из Прибоја и близу 30 деце из других општина (Нови Пазар, Пријепоље, Сјеница, Бајина Башта, Ивањица, Ариље...)
Учествују у изради Стратегије за унапређење Родне равноправности а такође ће бити у тиму за реализацију ове Стратегије.

8.2. ЦРВЕНИ КРСТ ПРИБОЈ

Црвени крст Прибој поред пружања хуманитарне помоћи лицима у стању социјалне потребе, спроводи поред јавних овлашћења и десет активности које произилазе из циљева и задатака Међународног покрета Црвеног крста а нису јавна овлашћења и то:

- здравствено превентивна делатност
- промоција и масовљавање даваоца крви
- прва помоћ и реалистички приказ повреда и обољења
- подмладак и млади
- социјална делатност
- деловање у несрећама
- служба тражења
- дифузија , ширење знања о принципима и вредностима Црвеног крста
- међународна сарадња
- организација и развој

Црвени крст Прибоја ради програм народне кухиње, брига о старим, борба против трговине људима, борба против насиља, борба против болести зависности, борба против туберкулозе, борба против сиде, укључење деце и омладине у рад хуманитарних организација и тд.

Почињемо пројекат *Контрола туберкулозе* и то као други примарни прималац средстава Глобалног фонда у оквиру Рунде 9 , овај пројекат радимо у сарадњи са министарством здравља. Посебне похвале добили смо после реализације пројекта *Млади и хуманост* .

Наш положај дефинисан је у закону о трансфузиолошкој делатности, закону о јавном здрављу, закону о безбедности у саобраћају , закону о волонтирању и закону о ванредним ситуацијама и цивилној заштити.

За наредни период стратешки циљеви биће нам * Очување живота – промена ставова * и то кроз :

- Припреме за деловање у несрећама, очувању живота, заштита животне околине и успешна обнова после несрећа и криза,
- Здравље и безбедан живот
- Промоција социјалне укључености и културе ненасиља и мира.

Црвени крст Прибој у прошлој години дистрибуирао је више од 20 тона хуманитарне помоћи, поделио 92.400 топлих obroка, прикупио 900 јединица крви, поделио 5 паклон пакета за новорођену бебу у недељи Црвеног крста, поделио 150 новогодишњих пакета, одржао 45 предавања на тему борбе против трговине људима, обучио 6 екипа у пружању прве помоћи, 48 породица помогао после поплава, 500 породица са сеоског

подручја старијих од 65 година помогао са ланч, хигијенским пакетом и брашном, учланили смо 980 нових чланова и послали 12 деце из категорије социјално угрожених на летовање у одмаралиште Црвеног крста Србије у Баошић.

За резултате рада награђени смо у 2010. год, Златним знаком Црвеног крста Србије за најбољу организацију.

Четри запослена у сталном радном односу, 250 активних волонтера и теренска јединица спроводе активности Црвеног крста Прибој. Црвени крст Прибој има своју Скупштину, Управни одбор, Надзорни одбор и 6 комисија за рад по областима. Чланови смо тима Црвеног крста Србије за деловање у несрећама на нивоу Републике и имамо члана у Скупштини Црвеног крста Србије.

Учествују у изради Стратегије за унапређење Родне равноправности а такође ће бити у тиму за реализацију ове Стратегије.

8.3. ЖЕНСКА ИНИЦИЈАТИВА ПРИБОЈ

Је основана 21. фебруара 2001. године као непрофитна, нестраначка, невладина организација, чија је **мисија усмерена ка промоцији женских људских права**, оснаживању жена и омладине за укључивање у савремене друштвене токове.

Реализовани пројекти су били усмерни ка економском оснаживању жена путем курсева енглеског, информатике, цветних аранжмана, кулинарства и кројења и шивења, здравље жена и подстицај омладинског активизма („Курс информатике и енглеског језика“, „Желимо здраве жене“, „Репродуктивно здравље-рано откривање рака дојке и грлића материце“, „Ја хоћу, ја могу, ја умем, Жена жени у борби против злостављања“, „И ми се питамо“, Саветовалиште за жене оболеле од рака дојке, Интеграција-акција, “Женска услужна задруга“ и многи други.).

Током свог постојања ЖИП је успоставила партнерства са локалном самоуправом, Центром за социјални рад, Националном службом за запошљавање, школама и НВО у Прибоју, Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини и Иностранству.

ЖИП је учествовала у изради и имплементацији локалне Стратегије одрживог развоја, локалне Стратегије социјалне заштите, чланица је републичке мреже „Жене, сиромаштво, развој“, основане на иницијативу потпредседника Владе, ангажоване су као контакт организације у министарствима у оквиру ГОП планирања и имплементације националне Стратегије за смањење сиромаштва.

Поред тога, усостављена је сарадња са међународним организацијама: ЕУ-фонд за реконструкцију, ЦИДА, Светска банка, Амбасаде у Србији, Савет Европе и друге.

Учествују у изради Стратегије за унапређење Родне равноправности а такође ће бити у тиму за реализацију ове Стратегије.

8.4. ОДБОР ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ

Одбор за родну равноправност при Скупштини Општини Прибој основан је 29.04.2009. године. од пет чланица.

Од свог оснивања одржале су три састанка.

Учествују у изради Стратегије за унапређење Родне равноправности а такође ће бити у тиму за реализацију ове Стратегије.

8.5. ФОРУМИ ЖЕНА ПОЛИТИЧКИХ ПАРТИЈА

Од 2006 године при политичким партијама почело је оснивање форума жена. Форуме жена имају следеће партије: ДС, ЛДП, НС, СДП и G-17+. Током свог оснивања имале су низ активности: Кампање у оквиру 16 дана женског активизма, Кампање о здрављу жена, Новогодишње посете породиљама, организовање трибина о здрављу жена и кампање за превенцију болести рака дојке и грлића материце.

Учествују у изради Стратегије за унапређење Родне равноправности а такође ће бити у тиму за реализацију ове Стратегије.

9. СВОТ АНАЛИЗА

УНУТРАШЊЕ СНАГЕ	ШАНСЕ ИЗ ОКРУЖЕЊА
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање услова за стварање Локалних механизма за остваривање РР. • Постојање општинске стратегије родне равноправности • Формиран Одбор за РР при СО Прибој • Постојање воље за умрежавањем и институционалним повезивањем на локалном у циљу унапређења положаја жена у складу са законом, добром вољом, позитивном намером и примерима добре праксе • Мотивисаност локалне самоуправе, ресорних институција и организација грађанског друштва за унапређење родне равноправности • Урађена Родно сензитивна статистика општине Прибој • Потписана Декларација о сарадњи свих сектора на унапређењу положаја жена у Прибој • Присутан женски активизам у Прибоју кроз НВО и форуме жена. • Квалификована радна снага у женском потенцијалу 	<ul style="list-style-type: none"> • Донаторски програми којима се подстиче равноправност полова • Постојање националних стратегија и дугорочних акционих планова за унапређење положаја жена • Активности женске НВО мрежа у републици и Савета за родну равноправност. • Подстицање развоја женског бизниса од стране ресорних министарстава • Усвајање националних закона за равноправност полова и потписивање међународних и европских стандарда о равноправности полова • Приближавање европским стандардима у области РР.
УНУТРАШЊЕ СЛАБОСТИ	ПРЕТЊЕ ИЗ ОКРУЖЕЊА
<ul style="list-style-type: none"> • Лоша економска ситуација у Прибоју 	<ul style="list-style-type: none"> • Нестабилна политичка ситуација и честа

<ul style="list-style-type: none"> • Велики број жена технолошких вишкова у Прибоју • Патријархална средина оптерећена стереотипима и предрасудама • Велики број старачких домаћинстава на селу • Присутна неписменост старијих жена на селу • Породично злостављање друштвено непризнато, невидљиво и непрепознатљиво. • Непостојање механизма сарадње за заштиту жена од злостављања • Низак ниво општег знања о родној равноправности • Недовољна заступљеност жена у политичким телима одлучивања и недовољна спремност жена у политици да бране своје интересе 	<p>промена власти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Споро мењање навика и понашања оптерећених традиционализмом • Постојање предрасуда и пружање отпора женском активизму • Нефункционална правна држава • Одлазак међународних хуманитарних и донаторских организација • Административне препреке за задругарство и предузетништво жена • Неразвијене све врсте комуникација (путна, телефонска, интернет, електрификација, медијска непокривеност)
---	--

10. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ:

Стратегија о родној равноправности дефинише низ специфичних циљева и акција базираних на следећих пет стратешких циљева:

10.1. ИНТЕГРАЦИЈА ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У СВЕ ОБЛИКЕ ЖИВОТА И РАДА СХОДНО ДОМАЋИМ И МЕЂУНАРОДНИМ ПРАВНИМ АКТИМА.

10.2. БОЉЕ КОРИШЋЕЊЕ ЖЕНСКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА У ПОЛИТИЦИ, ЕКОНОМИЈИ И НА МЕСТИМА ОДЛУЧИВАЊА.

10.3. ПРОМОВИСАЊЕ ЖЕНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА И САМОЗАПОШЉАВАЊА И ЕКОНОМСКО ОСНАЖИВАЊЕ ЖЕНА.

10.4. ОСТВАРИВАЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ОБРАЗОВАЊУ

10.5. РОДНА РАВНОПРАВНОСТ У ПРИСТУПУ И КОРИШЋЕЊУ КВАЛИТЕТНИХ ЗДРАВСТВЕНИХ УСЛУГА И ЗАЈЕДНИЧКИ РАД ИНСТИТУЦИЈА, УСТАНОВА, БИЗНИС СЕКТОРА, ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ И ОРГАНИЗАЦИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА НА ПРЕВЕНЦИЈИ И СУПРОСТАВЉАЊУ РОДНО ЗАСНОВАНОГ НАСИЉА.

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1

10.1.ИНТЕГРАЦИЈА ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У СВЕ ОБЛИКЕ ЖИВОТА И РАДА СХОДНО ДОМАЋИМ И МЕЂУНАРОДНИМ ПРАВНИМ АКТИМА.

ОПИС СТАЊА:

- Све међународне декларације и конвенције које су обавезујуће за чланице потписнице да поштују начело једнакости пред законом наилазе на снажан отпор норми друштвених, религиозних, патријархалних и културних вредности и норми које успостављају хијерархију између жена и мушкараца на начин да је мушкарац тертиран као супериоран а жена као инфериорна тако да се те норме о једнакости полова не поштују у потпуности или су само формално заступљене.

Ако желимо да одредимо данашње место жене у политичком, јавном и породичном животу то не можемо учинити само увидом у бирачке спискове где жене имају исто право гласа као мушкарци или прегледом евиденције политичких странака где се углавном поштује законом предвиђена квота од 30 %, већ се слика жене у политици и друштву у нашој локалној заједници мора посматрати и кроз следеће индикаторе:

- Присуство жена у процесу одлучивања,
- Једнако третирање жена као партнера у управљању, породици и друшту.
- Постојање женског активизма у локалној заједници,
- Одлучност, храброст и спременост жена да учествују у борби за јавну и политичку моћ,
- Да ли су жене професионално дискриминисане и да ли им се ускраћује лидерство као водећа позиција,
- Хелсиншка конвенција, Декларација УН, УНИФЕМ о равноправности и статусу жена у друштву обавезују државу да поштује начела о једнакости пред законом. Да ли се та начела у пракси поштују или да ли је ово само формално правна једнакост?
- Да ли се довољно уважавају специфичности жена и мушкараца и да ли постоје женски форуми унутар политичких партија.
- Постоји ли присуство свести о постојању родне дискриминације и њиховим узроцима

Анализом садашњег тренутног стања се може закључити:

Принцип родне равноправности се у политици завршава истицањем мешовите листе али убрзо после избора услед повлачења или оставке жена кандидата што резултује малим бројем жена у политичком животу. Још увек постоје традиционалности који су противници уласка жена у политику.

- Посматрајући скупштинска заседања и теме којима се скупштина бави, може се слободно рећи да се специфичности жена мало уважавају. Постоје женски форуми у оквиру политичких партија (у ДС, ЛДП, НС, СДП и G-17+), али још им није јасна улога, па на дневном реду Скупштинских заседања изостају теме које карактеришу специфичности жена и њихова интересовања, као што су женско здравље, брига о деци и омладини, социјална политика и тд. Увођењем Одбора за родну равноправност при Скупштини општине ситуација се није изменила и Скупштина не расправља о овим темама. Одбор за родну равноправност броји 5 чланица и није довољно свестан своје улоге. Од оснивања је одржано само три састанка.

Све Стратегије до сада усвојене у СО Прибој (Стратегија одрживог развоја , Стратегија социјалне заштите, Стратегија за младе), не садрже родну димензију, само се питање

родне равноправности кроз Стратегију социјалне заштите провлачи кроз друге циљне групе (стари, социјални корисници и тд).

- Истраживање које је НВО Женска иницијатива вршила у Прибоју у оквиру пројекта Жене имају жељу постоје знатне разлике између жена које живе у урбаним и руралним срединама у ставу према једнакости мушкараца и жена, што говори да не постоји довољно изграђена свест о присуству родне дискриминације поготово на селу. Велики број жена на селу, па и у граду сматра да је бављење политиком и јавни живот мушки посао и присутна је одбојност и незаинтересованост жена према политичком раду.

Ширење креативне женске енергије и талас новог активизма постоји у Прибоју кроз различите женске иницијативе, НВО, у областима као што су култура, политика, учешће у демократским процесима, сензибилисане јавности за проблеме жена, економија и тд.

Још увек су на снази исти разлози због којих и даље има мало жена у политици: „ дупли посао “ (кућа, породица и посао, јавни живот) као део свакодневног живота жена, предрасуде и стереотипи о родним улогама и ограниченим способностима жена за преузимање политичке одговорности, недостатак интереса самих жена за политику, одбојност жена према „политичком раду“ .

У поређењу са овим код НВО ситуација је нешто другачија када се ради о учешћу жена.

Висок проценат руководећих и координаторских места у НВО заузимају жене које су одлучне и спремне да учествују у борби за недискриминаторску расподелу јавне и политичке моћи. У Прибоју има НВО на чијем се челу налазе жене које су спремне и способне да свој активизам пренесу на друге жене у локалној заједници.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.1.1.

Уграђивање родног аспекта у политику Локалне заједнице и постављање РР у центар доношења одлука, планова, програма буџета, како би и жене и мушкарци уградили своја знања, потребе, интересе и искуства у процесу креирања политике ЛЗ.

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.1.1.

- Покретање иницијативе за формирање институционалних оквира и за спровођење РР у локалној заједници.
- Промоција и имплементација Европске повеље за РР на локалном нивоу.
- Креирање и спровођење годишњих акционих планова за РР.
- Лобирање за Родно буџетирање и ревизије Локалних стратегија како би биле родно осетљиве.
- Спровођење обука у Локалној самоуправи, политичким партијама, Форумима жена и Савету за родну равноправност.
- Континуирана израда Родно сензитивних статистика на нивоу Општине
- Писање предлога пројекта и спровођење програма који третирају питање РР.

Носиоци активности:

Савет за РР, ЖИП, Форуми жена политичких организација, Канцеларија за младе

Рок: До краја 2012. континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.1.2.

Стварање мреже актера за спровођење РР на локалном нивоу, активирање рада и унапређење деловања локалног Савета за РР

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.1.2.

- Успостављање сарадње између Локална власти, политичких партија, цивилног и бизнис сектора, институција и законодавства на спровођењу РР на локалу и веће укључивање цивилног сектора у локалне Савете.
- Ширење сарадње и укључивање у регионалне и републичке мреже за РР у процесу придруживања ЕУ, ради размене информација, искустава и добрих пракси.
- Јачање капацитета Савета за РР на локалу едукацијама о њиховом месту и улози као важне карике локалног механизма за спровођење принципа РР.
 - Заједничко аплицирање са свим актерима РР за приступ фондовима ЕУ и заједничке акције лобирања.

Носиоци активности:

Савет за РР, ЖИП, Форуми жена политичких организација, Канцеларија за младе

Рок: До краја 2012. континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ 10.1.3.

Повећати свест грађана у Локалној заједници о поштовању принципа родне равноправности и политике једнаких могућности.

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.1.3.

- Континуирани рад са младима и сарадња са Канцеларијом за младе на едукацији младих о РР.
- Користити медије као моћан инструмент о информисању и повећању свести грађана, кроз увођење програма, које промовишу жену као важан чинилац развоја модерног друштва .
- Разбијање стереотипа, предрасуда и обичајних права, који на старту дискриминишу жену, кроз предавања на трибинама, округлим столовима и ТВ емисијама
- Предавање на тему: “Породично насиље није лични већ друштвени проблем“ са циљем подизања свести јавности о улози друштва и сваког појединца и обавези да активно учествују у решавању овог проблема.
- Стално прикупљање информација и презентовање јавности о примени закона и прописа у вези са равноправношћу полова.

Носиоци активности:

Савет за РР, ЖИП, Форуми жена политичких организација, Канцеларија за младе

Рок: континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.1.4.

Лобирање за родну равноправност на локалном нивоу.

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.1.4:

- Организовати медијске кампање како би се жене упознале са својим правима и охрабриле да их у потпуности користе.
- Лобирати за усмеравање расподеле јавних трошкова тако да се унапреде економске могућности жена и њихов равноправан приступ ресурсима.
- Укључивање жена и родне димензије у социјални дијалог и колективно преговарање
- Спровести јавну кампању за подстицање мушкараца да подједнако учествују у испуњавању породичних обавеза, заједнички брину о деци и о старим и болесним члановима породице.
- Подстицати оснивање приватних сервиса за социјалне услуге, који би растеретили запослене од породичних обавеза и бриге о зависним члановима породице, и омогућили samozapoшљавање и запoшљавање једног броја жена у овим сервисима.
- Залагати се за обезбеђење бесплатне правне помоћи за случајеве дискриминације на раду.

Носиоци активности:

Савет за РР, ЖИП, Центар за социјални рад

Рок: До 2013. године.

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2

10.2.БОЉЕ КОРИШЋЕЊЕ ЖЕНСКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА У ПОЛИТИЦИ, ЕКОНОМИЈИ И НА МЕСТИМА ОДЛУЧИВАЊА.

ОПИС СТАЊА:

Жене и мушкарци још немају исте могућности ангажовања у јавном и политичком животу. Поједине жене политичарке често су само марионете у рукама политичких лидера.

- На свим политичким функцијама у Општини и СО су само мушкарци
- У извршним одборима странака је јако мали број жена
- Број жена одборница у Скупштини општине износи 26,8 %
- Председници политичких партија су мушкарци.
- Општинско веће чини 11 чланова од којих су 2 жене.
- Од 77 чланова одбора и савета СО -13 жена и 64 мушкарца
- Од шест председника одборничких група, пет су мушкарци.
- Директори школа, медицинских установа и јавних институција – 17 мушкараца и 3 жене.

Анализом садашњег тренутног стања се може закључити:

- У Прибоју је мали број жена на местима где се одлучује, али их има свуда где се спроводе одлуке што говори да поседују стручне способности и ефикасност.

- Жена се не третира као равноправан партнер у одлучивању али због своје послушности према углавном мушким руководиоцима и због своје креативности додељена им је улога извршиоца. Ово је највише изражено у СО Прибој
- Патријархална традиција код нас а и у свету у жени види само супругу и мајку а не и некога ко има своје посебности и право да одлучује. Пословична политика је „мушка“ област и у њу не улазе жене. Оне остају симбол „Женске области“ - и у њој су доминантне. Традиционална улога полова још увек опстаје па се жене баве политиком, јавним радом и својом професијом најалост тек када заврше све кућне послове.
- Женски форуми су само сервис за спровођење избора, а након избора политичке функције се додељују само мушкарцима
- Мушкарцима припада свет економије и политике и они одређују како се распоређују моћ и богатство.
- Ако су жене и заступљене у политичким партијама и на високим местима одлучивања, што је код нас реткост, оне често не могу саме да изборе одређене позиције и да добију политичку снагу.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.2.1.

Повећање учешћа жена у представничким телима политичких партија

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.2.1:

- упознавање политичких лидера са Конвенцијом УН о елиминацији свих облика дискриминације жена (CEDAW) и обавезама које из тога произилазе, као и са Препоруком Рес (2003) Савета министара Савета Европе државама чланицама о уравнотеженој партиципацији жена и мушкараца у политичком и јавном одлучивању.
- лобирати да најмање један потпредседник у Скупштини општине, или заменик председника СО, буде из редова мање заступљеног пола, као и да на челу скупштинских одбора и других радних тела скупштине буде омогућено адекватно учешће мање заступљеног пола.
- континуирана едукација политичких форума жена и политичких лидера, одборника и одборница у СО.
- едукација младих за активно учешће у политици и упознавање са принципима родне равноправности.

Носиоци активности:

Савет за РР, ЖИП, Форуми жена, Канцеларија за младе

Рок: До 2013. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.2.2.

Повећање учешћа жена у извршним органима власти, на руководећим местима, у локалној управи и јавним службама

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.2.2:

- лобирање за измену прописа којим се уређују радни односи у државној управи и јавним службама, у циљу обезбеђења равномерног учешћа мање заступљеног пола
- државне службенике и запослене у јавним службама едуковати како би обезбедили једнако и равноправно право на каријеру, без обзира на пол, односно да се подстиче равномерно напредовање у служби.
- лобирати и залагати се за равномерно учествовање жена у управним и надзорним одборима

Ове мере доведиће до равномерноје заступљености жена и мушкараца на местима одлучивања у различитим секторима државне управе и јавних служби, а преко тога и до једнаких могућности да утичу на креирање локалних политика и на доношење одговарајућих одлука.

Носиоци активности:

Савет за РР, ЖИП, Форуми жена, Одборнице у СО

Рок: До 2013. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.2.3.

Институционализација механизма за равноправност полова и активно укључивање у процесе одлучивања

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.2.3:

- проширити постојећи Одбор за родну равноправност на најмање 11 чланова и Статутом СО регулисати њихова права и надлежност.

Носиоци активности:

Савет за РР, ЖИП

Рок: До 2012. године.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.2.4.

Стварање предуслова за учешће жена из двоструко и вишеструко дискриминисаних група у јавном и политичком животу

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.2.4:

- извршити истраживање у Општини Прибој о броју и положају жена инвалида, самохраних мајки, старих и немоћних жена на селу
- умрежити НВО, форуме жена, Центар за социјални рад, Црвени крст, удружење пензионера, канцеларију за младе ради израде посебног програма деловања на унапређивању њиховог положаја.
- укључивање младих волонтера за помоћ овим групама.
- Припремити подстицајне мере за стварање услова и програме едукације који ће дати потребне капацитете и могућности женама из поменутих група да се адекватно укључе у процесе доношења одлука и заступају своје специфичне потребе.

Носиоци активности:

Савет за РР, ЖИП, Форуми жена, Канцеларија за младе, Центар за социјални рад,
Црвени крст, Удружење пензионера

Рок: До 2013. године. и континуирано

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3**10.3.ПРОМОВИСАЊЕ ЖЕНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА И
САМОЗАПОШЉАВАЊА И ЕКОНОМСКО ОСНАЖИВАЊЕ ЖЕНА.****ОПИС СТАЊА:**

Међународним документима и нашим законима, женама и мушкарцима је загарантован приступ запослењу под једнаким условима. Без обзира на једнако право статистика у Прибојској општини пружа другачију слику.

По евиденцији Фонда за здравствену и социјалну заштиту, 56,84% мушкараца ради у односу на укупан број запослених, а 43,16% жена.

Око 37.88% жена са завршеном средњом, вишом и високом школом радно способних је на тржишту рада а 30,28% мушкараца са истом стручном спремом је на тржишту рада. Ови подаци говоре о разлици у искоришћености образовне структуре полова. Транзицијом протеклих година, неколико предузећа је престало са радом у којима су претежно радиле жене, тако да је велики број жена остао технолошки вишак. Занимљива је квалификациона структура незапослених у односу на пол. Са високом стручном спремом 41 жена је без посла а 27 мушкараца, са НС 1066 жена је незапослено а 812 мушкараца, док са средњом стручном спремом већи је број незапослених мушкараца.

Жене су највише запослене у просвети, здравству, центру за социјални рад и у медицинским установма као административно особље, док електро дистрибуција, комнално предузеће више запошљавају мушкарце.

Може се закључити да се много лакше запошљавају мушкарци који су завршили више школе него жене, а разлог су стереотипи који још увек прате жене и вероватноћа је да ће они још потрајати. Они се пре свега односе на особине које су наводно типично женске. Ови стереотипи условљавају социо-економски положај жена па и промена положаја је у директној вези са променом стереотипа.

Донет је Закон о раду 2005. године, којим је прописана равноправност полова у погледу услова запошљавања, избора позива, услова рада, права из радног односа, образовања, оспособљавања и усавршавања, напредовања на послу, отказа уговора о раду, забране узнемиравања и сексуалног узнемиравања запослених, одговорност послодавца за незаконито поступање, породилско одсуство, одсуство са рада ради неге детета и одсуство са рада ради посебне неге детета и посебна заштита од отказа уговора о раду (за време трудноће, породилског одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета).

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.3.1.

Стварање локалних предуслова за политику једнаких могућности у економији

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.3.1.

- Организовати медијске кампање како би се жене упознале са својим правима и охрабриле да их у потпуности користе.
- едуковати послодавце и незапослене и упознати их са најновијим законима: Закона о раду у погледу јаснијег одређења дефиниције дискриминације према полу, Закона о забрани дискриминације, Закона о спречавању злостављања на раду, Закона о државним службеницима, Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом, Закона о безбедности и здрављу на раду, Закона о финансијској подршци породици са децом, Закона о социјалној заштити и обезбеђењу социјалне сигурности грађана, Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, Закона о мирном решавању радних спорова, Закона о парничном поступку, Закона о заштитнику грађана, Кривичног законика и Породичног закона.
- Размотрити увођење стимулативне пореске и финансијске политике, са пореским олакшицама или субвенцијама при отварању нових радних места за жене, као и узимајући у обзир жене предузетнице приликом samozapošljavanja. Ове мере треба да подстакну послодавце на активнију политику запошљавања.
- Укључивање жена и родне димензије у социјални дијалог и колективно преговарање
- Пружити подршку женским организацијама и форумима и подстицати жене на умрежавање и заједничко деловање.
- тражење решења и учешће у расправама код доношења закона и привредне и друштвене реформе, преко женских мрежа на републичком нивоу, у циљу укључивања питања родне равноправности у процес социјалног дијалога.
- Промовисање политике запошљавања и рада која доприноси усклађивању радних услова и породичног живота (европски модел „равнотеже између каријере и породице”)
- Промовисати једнака права власништва над имовином жена и мушкараца.
- Спровести јавну кампању за подстицање мушкараца да подједнако учествују у испуњавању породичних обавеза, заједнички брину о деци и о старим и болесним члановима породице.
- Промовисање слободног избора флексибилних облика рада побољшањем социјалне заштите и услуга неге и старања, уз стварање једнаких могућности за њихово коришћење
- омогућити једнак приступ добро плаћеним пословима и гаранцију за једнак третман у платама, повластицама и унапређењу.
- Подстицати оснивање приватних сервиса за социјалне услуге, који би растеретили запослене од породичних обавеза и бриге о зависним члановима породице, и омогућили samozapošljavanje и запошљавање једног броја жена у овим сервисима.
- побољшати положај самохраних мајки путем подстицања законодавства да буду ефикаснији у наплати алиментације и вршења притисака на очеве да доприносе издржавању заједничке деце.

- Организовати континуирано прикупљање података о узнемиравању на раду, сексуалном узнемиравању и дискриминацији, и проналажење мера за њихово спречавање.

Носиоци активности:

Национална служба за запошљавање, Савет за РР, ЖИП, Форуми жена, Канцеларија за младе, Центар за социјални рад

Рок: До 2016. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.3.2.

Подстицање запошљавања, женског предузетништва и samozapoшљавања

Да би се остварила економска равноправност жена и мушкараца, и сузбило сиромаштво жена, првенствено се мора радити на стварању услова за отварање нових радних места за жене

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.3.2:

- вршити мониторинг спровођења родне димензије у пракси код запошљавања и подстицаја женског предузетништва и промовисати закон о раду и начела равноправности полова
- упознати их са посебним програмима намењеним за кредитирање предузетница у оквиру свих постојећих институција које се баве кредитирањем предузетништва, како би се женама олакшало добијање пословних кредита за започињање посла као подршка у првој фази пословања.
- подстицати задругарства у свим областима и развијање нових облика економског удруживања

Носиоци активности:

Тим за реализацију стратегије

Рок: До 2013. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.3.3.

Смањивање економских неједнакости које су последица вишеструке дискриминације

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.3.3:

- заједно са Центром за социјални рад, Националном службом за запошљавање, локалном канцеларијом за локални економски развој (ЈЕР) и организацијама цивилног друштва усвојити примену посебних мера за подстицање запошљавања, предузетништва и samozapoшљавања намењених женама из вишеструко дискриминисаних група
- упознати ове циљне групе са могућностима за добијање посебних кредита намењених овој категорији жена.
- Организовати обуку за облике предузетништва у сектору социјалне заштите и услужне делатности у малим непрофитним организацијама.

- Израда посебних програма економског оснаживања сеоских жена, жена инвалида, расељених и жена избеглица
- Спровести јавну кампању која ће помоћи у промени патријархалних вредности на селу; подстаћи жене на селу да се удружују у задруге.
- Спровести јавну кампању против стереотипа у односу на жене инвалиде; и подсетити предузетнике на закон о раду који их обавезује на запошљавање истих.

Носиоци активности:

Тим за реализацију стратегије

Рок: До 2013. године. и континуирано

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 4

10.4. ОСТВАРИВАЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ОБРАЗОВАЊУ

ОПИС СТАЊА:

У Прибоју по подацима Републичког завода за статистику Србије из 2002. год. неписмено 1061 становника или 3,89% од тога 932 жене или 6,73 % од укупног броја жена и 129 мушкарца или 0,96 % од укупног броја мушкараца старијих од 10 година. Ако посматрамо неписмене по старосној структури неписмени преко 65 година чине 78,5 % становника Прибоја а од тога 77.6 % неписмених становника преко 65 год. живи на селу. Незнатан је број неписмених је до 19 година и у том погледу је велики напредак.

Ван градске средине 29 женских и 4 мушке особе је непознато да ли су писмене.

Без школске спреме у односу на број жена старијих од 10 година је 17,97% жена а мушкараца 3.12% и то је више од 2 пута већи број у руралним срединама него у градским. Са непотпуном основном школом је 15,85 % женске, а 5,9% мушке популације и опет је знатно већи број на селу него у граду. Са навршеном основном школом је 28,39% женске, а 19,83% мушке популације. Завршену средњу школу има 37,88% женске, а 49% мушке популације, више и високо образовање има 6.35% женске, а 7,82% мушке популације

Као и код запослења једнака права жена и мушкараца на пољу образовања су гарантована међународним правним актима и националним законима код нас.

Број неписмених жена је више од 7 пута већи од броја мушкараца. Пошто се ради о највећем броју жена старијих од 65 година, то се може објаснити наслеђеним стањем и патријархалним схватањем поделе улога, да су жене предодређене за улогу мајке и домаћице. Женска деца на селу пре 50-60 година, из тог разлога се нису школовала иако је и тада основно образовање било обавезно, али су родитељи на разне начине успевали да без казне или са малом казном не испоштују ту законску обавезу.

Т оком процеса борбе за еманципацију, у породици је дошло до промене ставова о образовању женске деце, не подржава и не подстиче се само образовање мушке већ и женске деце. образовање није више привилегија већ и потреба. Сада више од основне школе има 44,33% женске популације. Што је виши степен образовања примат преузимају мушкарци, тако да са завршеном вишом и високом школом мушкарци чине 58,2% а жене 41,8% укупног броја.

Можемо претпоставити да се разлике у образовању између мушкараца и жена смањују и да жене и мушкарци све више имају исти приступ образовању.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.4.1.

Равноправан приступ образовању, уједначавање заступљености оба пола на свим нивоима образовања и у свим образовним профилима

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.4.1:

- Стимулисати, путем посебних мера позитивне акције за мање заступљен пол, превазилажење родних стереотипа приликом избора занимања и уписа у школе и на факултете.
- обезбедити адекватну помоћ за избор професионалне оријентације и утицати на смањење јаза и подела на „мушка” и „женска” занимања и сузбити стереотипи везани за „мушке” и „женске” послове.
- Економско описмењавање жена за модерно пословање
- Подстицајне мере ради повећања учешћа жена у коришћењу ИКТ
- подстицање развоја система доживотног образовања

Носиоци активности:

Тим за реализацију стратегије

Рок: До 2016. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.4.2.

Уклањање родних неједнакости у образовању вишеструко дискриминисаних група

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.4.2:

- Спровођење истраживања према полу о узроцима превременог напуштања школовања а посебну пажњу обратити на могуће разлике у односу на урбане и руралне средине и етничку припадност.
- Предузимање мера позитивне акције за превазилажење неједнакости у приступу образовању и примени посебних програма допунског образовања
- Обезбедити додатне програме стипендирања и помоћи за девојчице из вишеструко дискриминисаних група, бесплатне уџбенике и друга учила; организовати по потреби допунску наставу као помоћ при савлађивању градива; организовати курсеве за образовање одраслих жена како би надокнадиле пропусте у школовању и стекле квалификације потребне за запошљавање; планирати подстицајне мере приликом уписа у средње школе и на факултете за девојке из вишеструко дискриминисаних група.

Носиоци активности:

Тим за реализацију стратегије

Рок: До 2016. године. и континуирано

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 5

**10.5. РОДНА РАВНОПРАВНОСТ У ПРИСТУПУ И КОРИШЋЕЊУ
КВАЛИТЕТНИХ ЗДРАВСТВЕНИХ УСЛУГА И ЗАЈЕДНИЧКИ РАД
ИНСТИТУЦИЈА, УСТАНОВА, БИЗНИС СЕКТОРА, ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ И
ОРГАНИЗАЦИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА НА ПРЕВЕНЦИЈИ И
СУПРОСТАВЉАЊУ РОДНО ЗАСНОВАНОГ НАСИЉА.**

ОПИС СТАЊА:

Проблеми жена како осталих тако и оних који се тичу здравља произилазе из њихове друштвене позиције и традиционалних и дубоко укорених ставова и предрасуда који формирају стереотипе о односу према здрављу

Присутно је недовољно знање жена у вези болести карцинома и могућношћу излечења код раног откривања, као и других болести.

Погрешно формирано мишљење већине да код лекара треба отићи само кад си болестан

Недостатак у Прибоју потребних дијагностичких апарата и друге медицинске опреме

Велика удаљеност сеоских подручја од здравствених установа, лоша путна мрежа, непостојање сеоских амбуланти и теренске здравствене службе

Недостатак организованог здравственог просвећивања.

Традиционални ставови, који су јако изражени у овим крајевима према којима „жена припада мушкарцу“ доводе до велике изложености жена свим облицима насиља.

Најраспрострањенији облик насиља је породично насиље и то мужа према жени и деци.

Традиционално схватање односа у браку знатно отежавају превентивно деловање у сузбијању насиља у породици

Присутна је неосвешћеност жена и не препознавање насиља, оптерећених друштвеним улогама које су родно условљене.

Економска несамосталност жена доводи до тога да жене трпе и не пријављују насиље које постаје друштвено невидљиво.

Неефикасност одговарајућих служби у сузбијању насиља и неадекватне казне за насилнике

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.5.1.

Очување и унапређивање општег здравља жена

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.5.1:

- Превенција и смањивање фактора ризика по здравље жена- предавања и кампање
- Превенција злоупотреба дрога, алкохола и лекова
Промовисати принципе здравог живота кроз средства јавног информисања и у школама; водити редовне кампање против пушења, конзумирања алкохола и опојних дрога, злоупотребу лекова и подстицати редовно бављење физичким активностима; направити програме социјалне и психолошке подршке за жене које злоупотребљавају дроге, алкохол и лекове.
- Унапређење менталног и емоционалног здравља, укључујући и посебне програме намењене адолесценткињама - саветовања
- Подстицање развоја и јачање група самопомоћи за оснаживање жена за преузимање одговорности за сопствено здравље

Носиоци активности:

Тим за реализацију стратегије и Здравствени центар

Рок: До 2016. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.5.2.

Обезбеђивање доступности квалитетне здравствене заштите за жене, посебно за жене из вишеструко дискриминисаних група

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.5.2:

- Прилагођавање службе примарне здравствене заштите потребама корисника
- Развити одговарајућу мрежу службе примарне заштите како би била подједнако доступна свим корисницама;
- Формирати мобилне тимове за рано откривање обољења и стања код избеглих и интерно расељених жена, жена у сеоским срединама и удаљеним подручјима; едуковати ове жене о важности очувања сопственог здравља и њиховим правима и могућностима у оквиру здравственог система; радити на побољшању животних услова и стандарда опште хигијене код жена које имају отежане услове за то.

Носиоци активности:

Тим за реализацију стратегије и Здравствени центар

Рок: До 2016. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.5.3.

Унапређивање репродуктивног здравља жена

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.5.3:

- Организовање раног откривања карцинома грлића материце и дојке
- Организовати редовне и систематске здравствене прегледе и учинити доступним тестове за рано откривање ових болести; водити јавне кампање за објашњавање важности за спровођење превентивних мера и значај раног откривања малигних обољења за успех у лечењу истих.
- Обезбеђивање квалитетне услуге за планирање породице и лечење неплодности, смањивање учесталости абортуса и промоција безбеднијих метода за жена планирање породице, смањивање малолетничких трудноћа и материјалне смртности
- Превенција ризичног сексуалног понашања и смањивање учесталости сексуално преносивих инфекција; оснаживање младих за одговоран однос према сексуалности и репродуктивном здрављу; промовисање родних односа и сексуалног здравља заснованих на узајамном поштовању, једнакости и одговорности
- Водити јавне кампање о потреби заштите и коришћењу контрацепције, а посебно кондома као начина превенције појаве сексуално преносивих инфекција;
- промовисати могућност за присуство партнера на порођају, развијати алтернативне приступе порођају као што су амбулантни порођај и порођај код куће, организовати вежбе за безболни порођај. Формулисати програме за едукацију мајки и очева и старатеља о адекватним начинима бриге и старања о деци.
- Побољшање квалитета живота жена у менопаузи

Обезбедити женама у менопаузи коришћење одговарајућих програма и услуга са терапијом која олакшава њихове тегобе и санира последице по здравље, као што су остеопороза, психичке тегобе, кардиоваскуларне тегобе и друго.

Носиоци активности:

Тим за реализацију стратегије и Здравствени центар

Рок: До 2016. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.5.4.

Повећање учешћа жена у одлучивању о здравственој политици

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.5.4:

- Подстицање мултисекторског приступа и укључивање удружења, професионалних организација и здравствених установа у креирање здравствене политике
- Развијати мултисекторски приступ и подстицати сарадњу са свим релевантним чиниоцима који одлучују о женском здрављу. Развити мрежу удружења чији би задатак био побољшање координације и сарадње у домену женског здравља и права жена.

Носиоци активности:

Тим за реализацију стратегије и Здравствени центар

Рок: До 2016. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.5.5.

Повећање учешћа жена у спортским активностима

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.5.5:

- Промоција спорта, рекреације и физичких активности жена као пожељног модела живота корисног по здравље
- Обезбеђивање равноправне заступљености жена на свим позицијама одлучивања у спорту и у спортским организацијама
- Лобирати учешће припадника мање заступљеног пола у спортским савезима и управним одборима.

Носиоци активности:

Тим за реализацију стратегије и Спортски центар

Рок: До 2016. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.5.6.

Превенција и сузбијање свих видова насиља над женама и обезбеђивање свеобухватног система заштите за жене жртве насиља

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.5.6:

- Израда и усвајање обједињеног протокола о поступању у случајевима насиља према женама у установама социјалне заштите, здравственим, васпитним и образовним установама, у полицији и правосуђу.
- Утврдити исте стандарде професионалног рада за све запослене у институцијама социјалне заштите; прикупити све постојеће протоколе за поступање у случајевима насиља над женама и на основу тога донети јединствени обавезујући протокол и обезбедити одговарајуће механизме за његову доследну примену.
- Континуирана обука запослених у правосуђу, полицији, заводима за извршење заводских санкција, социјалним, здравственим, васпитним и образовним установама и у медијима.
- Успостављање и јачање сарадње између институција које се баве женама жртвама насиља на различитим нивоима власти.
- Успоставити мреже свих институција које се баве насиљем над женама на локалном нивоу и утврдити начин међусекторске сарадње
- Повећање доступности система заштите женама жртвама насиља, посебно из вишеструко дискриминисаних група
- Успостављање и јачање сарадње између релевантних државних органа, институција и удружења

Носиоци активности:

Тим за реализацију стратегије и Центар за социјални рад

Рок: До 2016. године. и континуирано

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.5.7.

Подизање нивоа свести о насиљу над женама као друштваном проблему и сузбијање неодговарајућег приказивања жена жртви насиља у средствима јавног информисања

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ 10.5.7:

- Информисање и сензибилисање јавности о узроцима и последицама насиља над женама
- Организовати јавне трибине и предавања о проблемима насиља над женама у локалној средини.
- Едуковати новинаре и уреднике средстава јавног информисања о проблемима насиља над женама
- Упознавање јавности о насиљу над припадницама вишеструко дискриминисаних група
- оснаживање жена жртава насиља из вишеструко дискриминисаних група.

Носиоци активности:

Женска иницијатива Прибој и Центар за социјални рад

Рок: До 2016. године. и континуирано

11. АКЦИОНИ ПЛАНОВИ ЗА 2011. И 2012. ГОДИНУ

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 10.1. ИНТЕГРАЦИЈА ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У СВЕ ОБЛИКЕ ЖИВОТА И РАДА СХОДНО ДОМАЋИМ И МЕЂУНАРОДНИМ ПРАВНИМ АКТИМА					
Специфични циљ	Активност	Носиоци	Време реализације	Индикатори	Потребна средства
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.1.1. Уграђивање родног аспекта у политику Локалне заједнице и постављање РР у центар доношења одлука, планова, програма буџета, како би и жене и мушкарци уградили своја знања, потребе, интересе и искуства у процесу креирања политике ЛЗ.	Покретање иницијативе за формирање институционалних оквира и за спровођење РР у локалној заједници.	Женска иницијатива Прибој и Одбор за родну равноправност	Јун 2011. године	Преименован Одбор у Савет и повећан број чланова	
	Лобирање за Родно буџетирање и ревизије Локалних стратегија како би биле родно осетљиве	Женска иницијатива Прибој и Одбор за родну равноправност	Септембар 2011. године	Прихваћен захтев за родно буџетирање	
	Спровођење обука у Локалној самоуправи, политичким партијама, Форумима жена и Савету за родну равноправност.	Женска иницијатива Прибој	Континуирано	У 2011. години одржан један семинар	5.000 еура
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.1.2. Стварање мреже актера за спровођење РР на локалном нивоу, активирање рада и унапређење деловања локалног Савета за РР	Јачање капацитета Савета за РР на локалу едукацијама о њиховом месту и улози.	Женска иницијатива Прибој, Општинска управа Прибој	У 2011. години	Број одржаних активности Савета РР	5.000 еура
	Ширење сарадње и укључивање у регионалне и републичке мреже за РР у процесу придруживања ЕУ, ради размене информација, искустава и добрих пракси	Сви актери РР на локалном нивоу	2012. година	Укљученост у Регионалне и Републичке мреже	
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 10.2. БОЉЕ КОРИШЋЕЊЕ ЖЕНСКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА У ПОЛИТИЦИ, ЕКОНОМИЈИ И НА МЕСТИМА ОДЛУЧИВАЊА					
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.2.1. Повећање учешћа жена у	Лобирати да најмање један потпредседник у Скупштини	Тим за имплементацију Стратегије РР	2012. година	Већа укљученост жена на местима	

представничким телима политичких партија	општине, или заменик председника СО, буде из редова мање заступљеног пола, као и да на челу скупштинских одбора и других радних тела скупштине буде омогућено адекватно учешће мање заступљеног пола.			одлучивања	
	едукација младих за активно учешће у политици и упознавање са принципима родне равноправности.	Женска иницијатива и Канцеларија за младе	2012. година	Број одржаних едукативних семинара	5.000 еура
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.2.2. Повећање учешћа жена у извршним органима власти, на руководећим местима, у локалној управи и јавним службама	Лобирати и залагати се за равномерно учествовање жена у управним и надзорним одборима	Тим за имплементацију Стратегије РР	2012. година	Већа укљученост жена у Управним и Надзорним Одборима	
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.2.4. Стварање предуслова за учешће жена из двоструко и вишеструко дискриминисаних група у јавном и политичком животу	Извршити истраживање у Општини Прибој о броју и положају жена инвалида, самохраних мајки, старих и немоћних жена на селу	Тим за имплементацију Стратегије РР	2012. година	Створена база података овим групама жена	6.000 еура
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 10.3. ПРОМОВИСАЊЕ ЖЕНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА И САМОЗАПОШЉАВАЊА И ЕКОНОМСКО ОСНАЖИВАЊЕ ЖЕНА.					
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.3.3. Смањивање економских неједнакости које су последица вишеструке дискриминације	Израда посебних програма економског оснаживања сеоских жена, жена инвалида, расељених и жена избеглица	Национална служба за запошљавање, Женска иницијатива Прибој, Центар за социјални рад и Црвени	До краја 2012. године	Урађен општински програм	3.000 еура

		крст			
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 10.5. РОДНА РАВНОПРАВНОСТ У ПРИСТУПУ И КОРИШЋЕЊУ КВАЛИТЕТНИХ ЗДРАВСТВЕНИХ УСЛУГА И ЗАЈЕДНИЧКИ РАД ИНСТИТУЦИЈА, УСТАНОВА, БИЗНИС СЕКТОРА, ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ И ОРГАНИЗАЦИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА НА ПРЕВЕНЦИЈИ И СУПРОСТАВЉАЊУ РОДНО ЗАСНОВАНОГ НАСИЉА.					
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.5.1. Очување и унапређивање општег здравља жена	Превенција и смањивање фактора ризика по здравље жена-предавања и кампање	Здравствени центар Женска иницијатива Прибој и Савет за родну равноправност Прибој	2012. година	Повећан број прегледа жена ради превенције и број одржаних предавања	5.000 еура
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.5.3. Унапређивање репродуктивног здравља жена	Организовати редовне и систематске здравствене прегледе и учинити доступним тестове за рано откривање малигних обољења.	Здравствени центар, Женска иницијатива Прибој и Савет за родну равноправност Прибој	2012. година	Број одржаних систематских прегледа	
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 10.5.6. Превенција и сузбијање свих видова насиља над женама и обезбеђивање свеобухватног система заштите за жене жртве насиља	Успоставити мреже свих институција које се баве насиљем над женама на локалном нивоу и утврдити начин међусекторске сарадње	Муп, Суд, и Тим за имплементацију стратегије	2012. година	Потписана декларација о сарадњи	

Напомена: Процена потребних средстава је дата у еурима а у тренутку спровођења активности конвертована у динаре по важећем курсу.

Наведена средства ће бити потраживана из буџета Општине Прибој 20% а 80% од страних донатора и надлежних Министарстава.

12. КЉУЧНЕ ОБЛАСТИ ДЕЛОВАЊА ТИМА ЗА ИЗРАДУ И ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ РР:

1. израда Стратешког плана из области унапређења РР;
2. примена (имплементација) Стратешког плана за унапређења РР;
3. праћењу (мониторинг) активности и процени (евалуацији) остварених резултата;
4. промовисању партнерских активности између јавног, приватног и сектора грађанског друштва;

5. активности усмерене ka прибављању финансијских средстава из међународних и националних извора, за реализацију програма дефинисаних Стратешким документом;
6. активност усмерена ka континуираној промоцији рада Тима и обезбеђивању сталне комуникације са грађанима, републичким властима и међународним организацијама;
7. активности усмерене на прикупљање средстава за реализацију активности дефинисаних Стратегијом из других извора (међународне организације и средства привреде);

13. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Мониторинг и евалуацију ће радити Тим, састављен од три члана, а чиниће га по један представник Општинске управе, институција и НВО. На свом првом, конститутивном састанку Тим ће усвојити план и методологију рада, а о свом раду израђиваће периодичне и финалне извештаје. У овим извештајима биће исказана процена успешности реализације очекиваних резултата Стратегије. Извештаји Тима биће разматрани и усвајани на седници Тима, а по потреби и на седници СО-е Прибој.